

بررسی نظری نقش نظارت بر رانت جویی و کارایی در صنعت بیمه ایران

دکتر حسین میرشجاعیان حسینی^۱

چکیده

پدیده رانت‌جویی پدیده رایج در کشورهایی است که از نفرین منابع طبیعی رنج می‌برند. در جریان این پدیده، افراد جامعه می‌بایست بین تخصیص نیرو، زمان و استعداد خود میان فعالیت‌های تولیدی و فعالیت‌های رانت‌جویانه تصمیم‌گیری کنند. به طور کلی، رانت منابع طبیعی دارای دو اثر متضاد بر اقتصاد است. از یک طرف این رانت موجب افزایش درآمد اقتصادی می‌شود. اما در مقابل انگیزه افراد برای جابجایی از فعالیت‌های کارآفرینانه به فعالیت‌های رانت‌جویانه را افزایش می‌دهد که این خود باعث کاهش تولید، درآمد و کارایی می‌شود. مقاله حاضر با بررسی مطالعات پیشین و با معرفی یک چارچوب نظری، ارتباط میان رانت‌جویی و کارایی را در صنعت بیمه ارزیابی نموده، نقش نظارت در کنترل رانت‌جویی و در نتیجه افزایش کارایی بنگاه‌های صنعت بیمه را بررسی می‌نماید. یافته‌های مقاله حاضر نشان می‌دهد که رابطه مستقیمی میان رانت‌جویی و کارایی چه از جنبه نظری و چه از جنبه تجربی برقرار است. از این رو، نظارت بر بازار بیمه از روش‌های مختلفی همچون سیاست‌های قانون‌زدایی، رفع رانت‌های قانونی و وضع قوانین و مکانیسم‌هایی که در نهایت موجب افزایش رقابت در این بازار شود، می‌تواند زمینه افزایش کارایی شرکت‌های بیمه را فراهم آورد.

واژگان کلیدی: رانت‌جویی، کارایی، نظارت، صنعت بیمه

۱. استادیار دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران و مدیر گروه مطالعات اسلامی بیمه پژوهشکده بیمه، mirshojaecian@ut.ac.ir